

1.º URTEA

IBAIZABAL

7.º GUEIA

IGANDEETAN IRTETZEN DA

BIZKAIKO ETA GUIPUZKOAKO EUSKERAZ EGUINA

DOMEKETAN URTETEN DAU

1902-ko Otsaillaren
16.ªEuskalerrian, iru peseta urtean. Erdalerrian, sei peseta urtean.
Guei Bakocha, Chakur chiki bat.1902-ko Zezeillaren
16.ª

IBAIZABAL-en Echea: Bilbon—Dendari Kalean (Calle de la Tendería) 19—Jaun José Astuy-renean.

Eskutitz edo karta guztiak zuzendu beitez artezkariaren echera: Tívoli, letra B, 2.º derecha.

EUSKALDUNARI EUSKERAZ

—¿Nungoa dok mutilko ori, Chomin?

—¿Nungoa dan? ¿Neurea dala ez-takik ba?

—Niri orren urteetako mutillak bardinak iruditzen iatazak; baiña zelan erderaz jardun dozuen, karabiñeruen batena zala uste izan ioat.

—Baiakiat zegaitik itandu doan; beti zabiltze euskera gora ta euskera bera, ta au dala ta ori dala; zuen cholokeriak alde batera ichi ta nik semeai erderaz irakatzí nai ieuheat, ¿euskerea zetako ioek?

—¿Ta erdereia zetako?

—¡Esatea be.....! ¡Erdereak gaur egunean diru asko balio iok! Eztok orrisse ukatuko.

—¡Ezta.....! Enintzatekek izango astakillo char charra ori ukatuko bainok. ¿Echoaguz ba ikusten Gaztelatik datozen guztiak, diruen diruaz zer eguin eztakiela? Praka zaar zula-tuakaz eta zorritz beterik aguertu arren, emen sartu ordukosse oni eske, orri eske ta ari eske, bazter guztietan gogait eraguiten ibilli arren, ondo jakiguk orretariko bakochak millo bat guichienez daukala Inglaterrako bankuan.

—¡Ori dok osteria urteiereal! ¿Erdaldun guztiak aberatzak direala nok esan iok?

—Euk; erdereak diru asko balio dabela esan dok eta, eguia badok diruen bear-izanik elleukeek euki bear orrek.

—Diru asko nai guichi, beñenik bein euskereak baino guciago balio iok.

—Euskaldunentzat ez.

—¿Eeeetz?? ¡Ik esaten doazanak! Erderaz tautik eztakiana ¿norako dok?

—Euskalerrri barruan bizi bear baiok erderazko taut orren bearrik echaukak; eta Euskalerritik kanpora, erdaldunakaz artu-emonean ibilli bear baiok, eurakaz aituteko lain jakin ezkerro naikoa iok.

—Bai..... zera; zeinbat eta obeto jakin erdereia, obeto irabaziko iok.

—Ba, nik ezagutu ioadaz Gaztelan bertan euskaldunak bizimodua ederto ateraten baita diru ederrak eguiten be, ta ezekieen erdera mordoillo barregarritzko bat baino; ta euren

ondoan ao bete aguiñegaz gueratuten zoazan bertako semeak, erderaz ederto jakin arren.

—Ik diñoana inok echok esaten ba; mundu guztiak esaten iok, nire moduan, erdera barik gaur ezin leikela inor bizi.

—¿Eta zer, mundu guztiak esan arren? Ondo dok norberen berbeteaz ganera beste batzuk jakitea, aituteko lain jakin ezkerro; baiña ori dok gauza bat, eta beste bat dok, norberen berbetan ez ikastea bear direan gauzak. Alemanian, Ingalaterran, Franzian, da orretan, zaletasun andia iaukeek beste Errietako berbotak edo izkuntzakikasten; baiña mutillai, biziteko bear direan gauza guztiak, alemanez Alemanian, inguelese Ingalaterran, eta prantzesez Franzian irakasten ieuheezak. Era berean, euskalduna-ri euskeraz irakatsi bear iakazak bear dabezan gauzak, ezer zuzen ikasi bear baiok.

Eibar-ko armaguiñak, eta Euskalerrriko arotz, arguiñ, errementari, igueltzeru, ta beste nekezale guztiak entzute andia iaukeek alde guztietan, entzute obeagoa iaukeek emengo leogueuizon, osaguille, abade, ta estudioetan ibilli direanak baino. ¿Zegaitik? Arei euskeraz esan deutseelako, euren berbetan esan deutseelako zelan eguin euren ofizioko lana, eta beraz, laster eta ondo aditu; ta onci, beste berbeta baten irakatsi deutseelako guztia, ta berbeta ondo aditu orduko denpoia asko galdu (ori ondo aditutera eldu direanak), ta erdaldunen atzean gueratu diralako.

Guk, euskaldunak, aurreragoko guztiak euskeraz pentzau, euskeraz adierazo gogamena, euskeraz bizi izan zireanak euki ioguzak; euskerea azurretaraño sartuta iaukaguk; esan guñaik euskerazko guizonak gareala. Erri au euskeratik ateratea, ta tren bat burdin bidetik atera ta gure mendietako burpide baten ibillten ipintea, gauza antzekoak dozak.

—Eguiak direala diñoazanak esan leikek; baiña....

—¿Baiña? Baiña-dunakaz zeinbat berba guchiago eguin, oba. Agur, Sanches.

BLOA.

EUSKARATASUNAK

I

Jaikiera

Azaldu dira eguzkiyaren urrezko printza biziak, baztar guziyak dizdiraturik beraren suzko arguiyak, esna zaitezte euskaldun baso, zelai, tontor ta mendiyak, zabal musuak *chur chur* eguiñaz ibai ta erreka garbiyak pozturik oso zeru aldera ipini zuben beguiyak.

Ezna zaitezte basoetako lotan zauten egastiyak, euskal erriko seaskachoan arki zeraten guztiyak; aieha ta denak pipirripika kantatu soñu estiyak, alaitutzeo lur gozo eder onek dauzkan alderdiyak.

Urrutitikan aditutzen da eskill dorreko, *¡dang!*... otsa, ariyaziya Jaungoikoagan izan bear dan oroitzia; alaitasunez oso beterik euskaldunaren biyotza; oso benetan eguiten baitu eguneroko otoitzia.

Mantu illunak oso botarik eguna baita arguitzen gozotasun ta guiro ederra ditu berekin ekartzen ¡zer zori-onez barren guztiyak diran orduan arkitzen!

II

Artzai kanta

Zer ederrak agueri diraden mendiyak, ¡Oh zer pare gabia! ango alderdiyak, ala berian ere daude belardiyak bertan pozez jostatzen dabilta ardiyak, *dingulin donga* joaz beren zintzarriyak.

Artzaya soraturik ari da kantari, beguiratuaz pozez artalde onari; beraren eskubetan

azitakoari, bere beti-betiko lagun maiteari.

Gozoro dator ipar aizia baso tartetik egan pasi, aiñ da gozoa eta azia dirudiela zeru asnazia

Ezin azerik daude beguiyak, ikusirikan alde guziyak, aiñ apaiñ eta aiñ egokiyak.

¡Au da zorion pare gabia! au da zerua au da pakia.

III

Bizi bedi Euskal Erriya

Arbol santua pozez degunak maitatzen, beti beti biyotzez zaitugu aitatzen; zañeko odolotik degu guk aitortzen arren oinpera pozez guerade makurtzen, eta malko gozoaz pozez bedeinkatzen.

Odol, zañak, malkoak, indarrak, kemenak, maitasun jakinduri asnasa, omenak, amoriyo gozoak poz ta zori-onak, munduan izan leiken gauzarik onenak zuretzako eskeintzen ditugu gaur denak.

¡Euskara gaur eskeintzen dizugu guziya, besterik eziñ bada gueronen biziya, zuretzako daukagu chit odol garbiya, denak baturik oraiñ eguiñ zagon deiya Bizi bedi euskara ta Euskal erriya!

JOSE ARTOLA

EUSKALDUN ERDALZALEA

I

—Kaisio Chimas.
—Ola Praisko.
—¿Badezu gure Madrill-tarraren berririk?
—Bai; atzo artu nuen bere eskutitz bat.
—¿Erderaz eguiña?
—¿Erderaz bakarrik? Ikusiko bazendu aren politika ta beste....
—Sinisteizut. Polita emen ere bazan ura, ta polit-kerian etzan atzeratuko Madrillen.
—¿Nai dezu aditu zer dioan bere eskutitzean?
—Bai, bai. Eguizu mesede irakurtzeaz.
—Ara ba. Keriro amigo; Kaillate uste un poco y ocho dias drento ya está triunfo, ignalda; marqués y barrenderos toro igual; comer, beber, pasiar y dormir, sin trabajar. ¡Uuuf! ¡Ke ufandia! Pero aora isillentzio, y kaillate uste hasta la cabeza de ocho dias....
—¿Eta zer esan nai du orrek guziak?
—¿Ez aldezu batere ulertzen edo entenditzen?
—Ni erdal-zalechoa banaiz bai; baiño erdalduna ez. Upa andia ta isill-onzi ta beste orrelako batzuek entenditu ditut; baiño gañerakoak ez.
—Atoz ba emendik zortzi egunera, ta orduan esango dizut.
—Ondo da. Agur.
—Zoaz Jaungoikoarekin.

II

Zazpi aldiz guchienoz irakurri zuen Chimasek eskutitz ura; baiño beti eskutuan. Zortzi egun barru izango zan Rochill beñin aberatz; ¡ke ufandia!

Zazpi egun igaro ziran eta etzan oraindik ufandiaren berririk. Baiño ogueita lau ordu barru izan bear zuen, zergatik eze oso arguiro esaten zion Chominek bere eskutitzian: ocho dias drento.....

Bazituen amar duro galtzerdi zar batean gordeak, eta naikua zituen zortzi egun, lanik eguin gabe igarotzeko. Ezta kolperik ere gueiogo. ¿Zertako? ¡Puf! ¿Bere zapataritzako tresnak erreko ote ditu? Ez, beude; San Juan suak eguiteko.

Zortzigarren egunaren gaba zan. Seguru baiño ere seguruago zan bigaramonean Rochillen berdin izatea. ¡Pues qué haser! Chomin bizi zan Madrillen Erreguiñaren palazioaren ondoan. Ondo zekien ango berri, eta etzan guezurtia. Chocholo samarra ren pama ematen zioten ikusi ezin zuten batzuek, baiño.... ¡bai zera!

Bigaramonean lenengo eguingo zuen lana izango zan, amar lagunentzako bazkaria jartzeko agindu Lukasen ostatuan; guero Pichix sastrea ren dendan zegoen jantzirik oderrena erosi, jantzi, ta amar lagunak gonbidatu; gueroagoan jauregui eder bat eguin, keche bat beor berekin erosi, eta berbenir. ¡Ke ufandia!

Onetan loak artu zuen eta asi zan amesetan. ¡Urasse bai zala urasse! Eche guzian urrea ostikopetik kendu ezinik.

—Tan.... tan.... Lukas.
—¿Zer nai zenduke, Chimas?
—Amar lagunentzako bazkari bat jartzeko.

—Kendu nuen ostatua.
—¿Noiztik?
—Guizoná, urrea trabatik kendu ezin-ala daukagu ta ¿zertako nekatuko guera?

Beste ostalariak ere orisse ta bera erantzun zioten.

Pichix sastreak berriz esan zion, denda guzia erre zuela, arteraiñoan buruko miñik asko eman ziola-ta. Nai bazuan emango ziolá urrea nai ainbat, baiño ez aipatzeko ari lan konturik.

Emazteak etzuen bazkaririk ipiñi echean, ostatuan bazkaltzeko ustean eta tripa zorria asi zitzaion esteak zulatzen. Eta emen larriturik, esnatu zan.

III

Keriro Chomin: ¿Sabes pues aquel comedia erróncar despierto? Pues ahora hay otro mejor que se llama despertar errebusnando. Basta es hasta ahora y adelante mudanza di-joa: puera politikas y abajo berrietas. Bibir trabajando.

Tu amigo

CHIMAS.

IV

—Aizazu Chimas.
—¿Zer nai dezu, Praisko?
—¿Zan dezu zortzi egun auetan Chominen eskutitzik?

—Ez; eta ezitit paltarik ere eguiten.
—¿Eta berari eskribitu bearrik bazazu?

—Ez; eta len eguiñaz ere danutan nago.

—¿Zergatik ba?

—Burua aizez betetzen didalako.

—¿Burua aizez beto?

—Bai, eta sabela ere bai.

—Ark ba ondo itz eguiten omen du.

—Izango da; baiño itz onak ez du te urdaillik betetzen.

—Orainche ere aren asmoak politik-kerian....

—Esaiozu ba; salda ona artu nai badu, usteko politika ta erdalkeriari.

—Baiño....

—¿Baiño diozu, baiño? Baiñoak udan....

—Ordia....

—Fuera politikas.

—Guizona; ¿ez al dezu....

—Abajo berriketas.

P. M.

EUSKERA GABEAK

Euskalduna euskerarik gabe Arkitutzenda aia illa Nola idiyak aida ta tira Dakarten auto-mobilla.

Baldiñ oso mots arkitzen bada

Zaldi gabeko zalduna Motsagoa da euskal izkera Eztakiyen euskalduna.

Eta zaldunai kentzen bazaio Azpian daukan zaldiya, Arkitutzenda anka zabalik Choteko farragarria.

ELOY ZARAUZ

Zumaya

EMAKUME BATEN ZIMOA

Abenduko goiz batean elurrez zeuden zuriturik mendi guziak, eta gure Bartolo, bere emazte Kataliñ oian bero berotan utsita, irten zan eizera bere eskopetarekin eta bere eperzakur Kanela ondorean zuela.

Ibilli zan Bartolo goiz guzian mendi batetik bestera, emen igo an jeehi, batean larrapast eta bestean erori, inolako ere egaztirikan ikusi gabe. Egüerdi aldea eldu zanean, sabelak kur kur eguiñaz goseak estuturik, igarri zion babarrunaren aizkeneko ordua eldu zala; eta artu zuen asmoa echera biurtzea. Zalapartaka zetorrela goitikan beera, sasi sastraka batetik irten zion soso ipur belz batek aurrez aurre, eta ega eguiteko astirikan gabe, bere eskopeta beguiñan jarri orduko, lurrera zan, elbarriturik egazti ura.

Noizbait jo zuen echea gure eiztariak, eta sartuaz batean egun-onak emanik Kataliñi, etzuen astirik emazteak esaten asteko, obeki eguingo zuela echean egon balitza oinetakoak apurtu gabe, siaskan zegoan aurre sainduaz, birigarro ari pakean utsita.

—Etzera zu birigarro charra alajaitetan. ¿Sarritan ikusi aldezu birigarro beltzikan?

—Beltza edo zuria ezet nik zuk irakatsi bearrik egazti ura birigarroa dala zuri esateko.

—Berriz ere esaten dizut naiko birigarro zerala.

—Bai eta zu soso, zergatik or zabiltza chor chor chor issildu gabe.

—Utsidazu pakean, emakumea, eta atera eguizu bazkaria.

—Jan ezazu birigarro ura zeuk guertuturik, bada nik oraindikan babarruna atzera dadukat.

—¿Zorigaitzeko birigarroa! Esaten dizut soso dala eta gañera arra, moko oria duelako, eta aizkeneko aldiz esaten dizut gueiogo ez aipatu ere eguiteko neri birigarrorik.

Au esanaz batean, Bartolok, oso aserreturik leiotikan beera bota zuen egaztia. Ikusi zuenean Kataliñ bere senarraren aserrea, ollo luna-arro baten guisan jarri eta esan zion:

—Bada alperrikan zabiltza zergatik egazti ura birigarroa zan.

Emazteak aizkeneko itza esan orduko, oso suturik senarrak eman zion mazalleko bat, eta gare Kataliñ chimista bat bezela joan zan, utsirik bazkari, aurre, eta senarra, auzoko Praiskagun bere kezak aitortzera.

Bazijoazen egunak, asteak eta illak,

eta guertaera uraren urtea bete zanean, gure eiztariak inolako gogoramenik etzuela esan zion Kataliñek;

—Aizu, Bartolo.

—¿Zer nai dezu?

—¿Ez altzera oroitzen zer guerta zan gure echean joan zan urtean, gaurko egunez eta ordu ontan?

—Enaiz oroitzen inolaz ere, eta esan zadazu.

—Nai dezunean oso buru laburrekoa zera. Bada oroitu zaite nolatako mazallekoa eman zidazun, oraindikau dunduria belarrian dadukatela.

—Oraintzen bai atera dezula gauza berri bat.

—Berria eztana ongui dakit; baiño igazko egazti ura etzan soso, baizik birigarroa.

Kondairak eztio, Bartolok berriz beste mazallekoren bat eman otezion; baiña ezetz uste izateko da, bada bestela bazuen urte guzietarako lana; eta lenbizi nekatuko zan bere besoa mazallekoak ematen, bere lagunaren mingaña egazti ura birigarroa zala esaten baizik.

CH.

Inauteriyetan

Antziñako usariyua da musu-zorroaz jantzi ta kalietan itz neurtuak kantari ibiltzekua, len len euskeraz gueyenak aritzen ziran, oso kanta ederrak kantatuaz, eta ziñu onak edo bilkerak eta komparsak eguiten zituzten, beñ *zapatarí festa*, *urrena nekazariyena*, *ijito*, *artza*, *sardiñ zar difuntuen korridak*, ur gañeko *caballería de marina*, eta orlako zenbait.

Bañan gueruago ta zarpazukeri ta erdalkeri gueyo sortu da, non oraingo demboran oso bakan entzuten da euskarazko itz neurturik.

Aurten, gazte batzuek, Donostiko inguru batian, umore oneko bilkada eguiñ dute; eta nik entzunitubenan ayen euskerazko itz neurtuak, paper ontan ezarri eta arguiratzia gogortu zitzaidan, onela dira.

Animali kantak

1

Erri batian ikusi det nik chimucha guitarra jotzen arkakosua zortziko ona anka puntetan dantzatzen; euli mandua estariyakiñ kanta politik kantatzen, eta *mosquito* zudur luze bat ayentzat dirua biltzen.

2

Plaza on baten erdiyan zuten bereñ funtziyua eguiñ, lauterdiyetan asirik beren *sinfoni* ederrarekin; an jo zituzten lau ariñ ariñ kriskitin ederrarekin; kontentu shamar jendia luja zuten beren lanarekin.

3

Betowen, Wagner, Berlioz eta Gounod, Rossini ta Bretón,

Mozart, Mascagni, Biset, Bellini, Chapí, Zapiain ta Guimón; oyen *tokatak* jotzen guztiyak ziran oso yayo egon entzuten zeuden belarriari eguin ziyoten zenbait on.

4

Soñutaldia zuzendu zuben chimuchak ederki shamar, urre finisko *batutarekin*, noiz nai mantso noiz nai askar *pizzicato* ta *piano* eguiten ere etzan oso zakar ura añako directoriak Parisen ez dira amar.

5

Ainbesteraño gusta zitzayon bertan zegoan guziyari, zehak dirua botatzen askar asi ziran maisuari; zenbateraño atzeguinduzan ezin leike ariyazi ainbeste chalo saristatu ta berriz ziyoten jo-asi.

6

Soñu jotzea bukatu eta asi ziran plaza erdiyan, dantza erriala ateratzen denak umore aundiyan; arkakosua zuten auresku inperukuben jantziyan, barreretako jendia zegoan parrez iya eroriyan.

7

Euli mandua asi zan guero killirrarekin dantzari

bañan estropos eguiñaz biyak loitara ziran erori; arkakosua lagundu nairik itotzen zebiltzanari, saltatu zuben ta arki ziran irurak loitan igari.

8

Gabriola ta salto luziak, iguelak zituben eguin, beguiratzalle guztiyari ark ziyon askar parreraguin; bañan batere uste gabian jo zuten guinga batekin bere burua bota naizuben bertan errabiyarekin.

9

Chimuchak jo zuben *moskitua* begui òndoan eskerrez, diru guchi bildu zubelako ta utzi zuben negarrez, baria berriz silla gañetik asi zan algaraz parrez, okaziyu banatzen anchen etzeguen biziro errez.

10

Eikarturikan joan ziran denak erri artatik bestera, beren zoin eta soñubarekin *konziertuak* ematera; ango jendia triste zegoana erraz pozkidatutza ta beren buruarenzat zerbait diru irabazitza.

PEPE ARTOLA.

ASTEKO BERRIAK

AITA GUREA EUSKERAZ

Aurrera doa, eta ondo, emengo Euskaldunen Batzokiak edo *Centro Vasco-k* bidean ipini iban asmo kristianu eder au.

Euskalerriko zazpi errialdeetara bialdu dira orri-moldatu (circular) batzuk, erri guztietako abadeak jakin eragun daioen euren eliztarrai. Badakigu Vitoria-ko Obispo jaunak be atseguin andiaz jakin dabela asmo au; eta urrengo Boletin-ean jarriko dabela oarketa bat, nun esondatu edo akontzejako daben iguitu gaitea-la guztiok *aita gurea-ren* eguintza au eroateko aurrera.

Orañ arte *Centro Vasco-n* batu dnak juten dau 328 pesetara. Zelan dan erreal bat gueien emon leiteke-na, diru ori batuteko guichienez izan dira 1312 persona. Ori Bilbon baka-rrik.

Euskalerrri guztian, abade nagusi edo parrokoai emon lekioe emoitza (donativo)ori. Bilbon, *Centro Vasco-n* eta Patronato-an be artzen dira.

Donostian, inauteri egunetan suzko-zezena (erdaldunak *el zezenzuzko*) atera nai izan zuen; baiñan nola oraintsu aragui eta ezurrezko zezena, sokanauturduna etzioten eman gazteai, auek eztute nai orañ ez suzko ez ezertariko zezenik, eta suzko-zezen ura makillazoka ederki toliatu zuten. Zezenaren alde irten ziran *polizia* ere, arrika ta makillaka artu zuen aurrean jendeak, eta azkenez miki-

leteak atera zituzten pakean ipinteko jendea.

Mallorka-ko Palma derichon urian, kontzejalak euren izkuntzan itz eguin dabeelako, Madrill-tik agindu dabe, ezin dala eguin ayuntamentuetan Gaztelarrez baiño. Angoak erantzun dabe gogor, eztaukeela Madrillgoak zetan sartu arazo orretan, eta aurre-antzean be, euren erriko izkuntzan berba eguingo dabela, nai Madrillgoak aserretu nai aserretu ez.

Katalunya guztitik telegramak bialtzen deutsez gogor eutsiteko esanaz, an dagozala eurak be lagun eguiteko ta. Eztakigu zetan guertatuko dan eztabaida au; urrean Madrillgoak, beti leguez, indarrera joko dabe, errazoe guztiak alde batera jaurtigu ta kontzejal guztia kargua kendu, ta euren guztokoak izentaurik. Gu lango oskil batzukaz eguingo balebe ori, issilik guertatuko guintzatekez, baiña arekaz eztakigu.... arek gogorrek dira euren izkuntzearen gauzetan. Atsakabez diñogu, baiña eguia esan bear da, gu baiño askozaz gogorrago ta zintzoago dira euren berbeteari eutsiteko

Malta-ko ugartean orretarikosse matrakea erabilli dabe Ingualesakaz oraintzuan. Malta-ko jenteak gogor eguin dau, da atso irakurri guendun, Ingualesak atzeratu direala eukeen asmoan.

so, birao, ta maldiziñoez balziturik daukasuen min loi orren ganean? Atrebiduko zaree ifinten, arako embidia, gorroto, ta lujuriasko su bizian ishiorik daukasuen bijotz atzituben alboan? Ezin sinistu dot nik, aurquituko dala neure entzullen artian pekatari ain soro ta fede bagakorik, bere kondenaziño gogorra modu onetan irunzi gurako dabenik. Ezin sinistu dot izango dala zuben artian bizitzako ogui santubori erijotza ta kondenaziñoerako artu gurako dabenik.

Baña arian badago, erreskiro bildur izango deuto, San Pabloen aotik Jaunak eguiten deutasan amenaza, edo semakunza oni. Erreskiro pensauko dau etorriko dala eguna, sakramentu orretan arariko injuriak Jaunak bengauko ditubana. Bai pekatari lotza baguia: Manso eta humilderik sufrietan deuseus orañ Jesús onak altara santuban eguiten deutzaguzan injuria, burla, ta desprezio oneik. Baña etorriko da eguna, negargarritzko erratu, edo errakuntza andian esagutuko doguna, arako Baltasar, Antioko, ta Eliodoro sakrilegoak esagutu eudenalegues. Es egui-zue pensau ez, guertatuko diriala kastigu bagarik, altara santu orren profanadore sakrilegoak. Etorriko da eguna beteko ditubana Jaunak betiko maldiziñoez, profetiak berak esan ebana leguez: Etorriko da eguna.... Baña nora noa kristinaubak? Huiduten amudio utza dan Jaungoiko baten ontasuna bere justiziako efekto icaragarriakaz? Ez erustallamaitiak. *Non ut confundam vos hec scribo, sed ut filios meos charissimos moneo.* Bacarrie apuntan deutzuedas Jaunaren justiziako kastigu bildugarririk, usau eztaizuen

esango deutsuedan leguezko garbitasun, santidad, deboziño, ta amodioagaz.

Bigarren Puntuba, edo Satia.

Esagutu gura badogu beingo baten, zelango arima ta gorputzeko garbitasun, deboziño, ta santidadia bear dan altarako Sakramentu Jaungoikosko ori artuteko eztaukagu beguiratu baño, zer aginduten eutsen Jaungoikoak anchinako leguean arako Sacrificioren bat eguitera, edo ogui santubak eroatera yozanai. Ara Moises, esaten eutseen; esan eguijesue Aaron ta bere semenai, sacrificioren bat eguiten datoza-nian, garbitu deljezala escubak, eta oñak, ta estiteza-la loirik aguertu nire aurrian. Nire aurrian ifini dirian oguiak jango baditubez, garbi garbiak eta loi бага aurkitu biar diriala. Esan eguijesue, neure altaretako sakrifizioetara eldu naibadabe, santutu ditiala, bada neu bere santuba nazala. Ausse da, entzulla maitiak Moysesen leguean Jaunak aginduten ebana; sakrifizioenbat eguin, edo ogui santuba jan gure eudenai.

Orregaiti arako Sazerdote santu Abimelek, ez eutsen emongura ogui Santubau Dabid Erregueari, ifundu ta yaquin bagarik lenengo, garbi baegoan legueak aginduten eban arima ta gorputzeko loietarik. Bada orañ, entzulla maitiak: Ainbeste garbitasun ta santidad bear bazan anchinako leguean Sakrifizioren bat eguin, edo ogui santuba jateko, zelango

ZIRI-NEURTITZAK

EDO

EPIGRAMAK

I

¿Lotza guichiko guizona
Manuchu dala, nok diño?
¿Lotzarik inoiz oinño
Eldu da Manuchugana?

II

Indietara joanik,
Utsik etzara etorriko.
Ez ba!.. Bakazu, Periko,
Bakazu naiko goserik.

III

¿Pekuehugaitik dozu esan
Alperra dala, Benito?
¡Eiñ eban bear polito...
Ostuten erriko elizan!

IV

¡Ausse da gauza barria!
Moskorra artuten badaki
Peruk. Ta edaten eztaki.
¡Peru da miragarria!

V

Paiku bersoak eiteko,
Metroa gauza bearra
Indarrez diñozu dala.
¿Neurria gauzai artzeko,
Kanea bardiñ ezta ba?

KURLOIA-K.

IZKIRIMIRIAK

Deabruari trankart

Chomin Anton baserritar zolia
ebillen bere solo bat landu ta
atonduten urrengo erein-aldirako, ta
usterik guichien eukanean, aor nun
aguertzen iakon Cherren bere ada-
rrak inoz baiño okerrago zituala,
buztana luze luze ta sagu-zaarraren
antzeko ego mintzadunakaz.

—¿Zer dakak? ¿Zer biar dok ik
emen? esan eutsan Chominek.

—Lurraren erdia neuri jakotala
ondo dakik bai, ta solo onetan erei-
ten doanetik erdia neuretzat izango
dala euri esatera naiatok. Ta ezakit
etorri niri baserritarren aserikeria-
kaz, bestelan....

—Tirok, echoagu bear aserrikerik
inogaz, da igaz guichiago. Lur azpi-
koa emongo deuagota guretzat lurren
gane aldekoa izango dok.

—¿Aserikeriak laster dakazak, chi-
mista orrek! Ganekoa neuretzat eta
sustraia euretzat.

Chomin Antonek arbiak erein zi-
tuan; da batzeko denporea eldu za-
nean, an aguertu zan Cherren mo-
rroe pillo bat otzarakaz ekazala; be-
te eutseezan arbien orriakaz, da
Chominek erdi-barreka arbi buruak
bere echera eroan zituan.

Deabruak buzтана zerbait kirimi-
llaturik adierazo eban bera ehoiala
ondo alan, da urrengoan sustraia gu-
ra zituala.... ¡tirok ba! erantzun eu-
tsan Chomin Antonek, eta artua erein
eban. Iraillean an zan Aker-bizar
burdi errezkadeaz bere partia eroa-

teko; ikusi ebanean arto sustarrak
eukazala, amurruen amurruz okertu
iakozan oso bere adarrak, buztanari
iru milla kirimilla eraguin eutsazan,
da beguetatik chinparta-dariola, joan
zan iguesi baserritarren santzo, chis-
tu ta arran-otsen artean.

Trankart au edo engañu au
eguin eutsenetik ona Cherrenek ez-
tau ezer gura baserritarraz, eta
uri andietara joten dau, ta emen ibill-
ten da esaten baserritarraz asto ba-
tzuk direala, zibilizaziñoaren kontra-
koak direala, ta orretariko esamesak.

ZUMELAGA.

IGARKIZUNAK

I

Neure iru bata-rekin maiz
Oroitu edo akordatzen naiz
Jostunak iru bi iru-garrena;
Guztia izen ederrena.

E. U. EIBARKOAK.

II

min

d aaa

V. I. DONOSTIAKOAK.

Lengo astekoen epaiak: Lenengoa,
Oinetakoak; bigarrena, Urkiola, iruga-
rrrena, Ill artean bizi.

Eibar-ko Larreategi-k irurak
igarri ditu, bai eta Markina-ko Erra-

monchuk. Bigarrena ta irugarrena
Donostiako Julik era onetan:

2

Urkia da arbola,
Ola ere urkia
Orra arguiratua
Arotzaren gueia.
Guziyaren lekuak
Ez naiz ikusiya
Baña ehikitandikan
Nazu ikasiya
Askok diola eguiten
Ango Santuari
Egun batian joan
Besian etorri

3

Ill artean bizi....
Nolabait ala gabiltz
Ongui nai baña ezin.

JULIK.

Irugarren igarkizunaren epaia
baldur dizkigute politki modu ontan.

¿Amezketako Aralar mendi
Bai aldakizu nun dagon?
An jaio nintzan, Guelbenzu eta
Aspaldian naiz Bilbaon.
Nere erriko ur garbietan
Euskera nuan ikasi;
Au itz eguiñaz, an edo emen
Nai det ill artean bizi.
Zure irugarren igarkizuna
Orra garbiro erabaki....
¿Gaikera oiek zor dizkiozu
San Bizenteko kostkari?

J. AGUIRREZABABALA

LA EDITORIAL VIZCANA deñtcha moldagutuan
Gran Via, 26 eta Ledesma, 15.

garbitasun, santidade, ta deboziñoa ezta biarko le-
gue barriko Sakramentu andiori artuteko. ¿Zer eu-
kien zer ieusi anchinako sakrifizioak, altara santu
orretan Jaunak gugaiti ofrezietan dabenagas?

Ah! kristiñauak! Aetan ezegoan Jaungoikorik, ez
euquien Jaungoikoari ofrezidubak izanak baiño baña
hostia orretan dago bene benetan ta eguia gustiagas
arako Cerulurrak ezer ezetarik atera situban Jaun-
goiko andia. Aek ez euquien birtuterik pekatubak
parkatu, ta guizonak santu eguiteko: Baña Alfara
orretan aurquituten da ez bakarrik santidadea, gra-
zia, ta pekatuben parkaziñoa; baita pekatuben par-
karzailla, ta grazian emollea bere. Etzirian anchina-
ko sakrifizioak altarako Sakramentu santu orren
esagarri, irudi, edo gueriza ilun batzuek baño.
Orregaiti deseguin, quendu, ta austu zirian gustiak,
eguijazko Sakramentu andiori emon yacunian, diño
San Agustinek: *Ablata sunt signa promitentia, quia
exhibita est veritas promisa*. Bada orain, irudia baño
etzirian pigurasko sakramentu batzuk artuteko bear
bazan ainbeste ardura, eta santidade: ¿Zer bearko
ezta eguia bera artuteko? Erregue baten estanpa,
edo irudia ifiniko dan lekubak bear badau izan chito
edertu, eta apaindubak; zeinbat eta gueyayo eztau
bearko izan Erreguen bere kizileku, edo Palazioak?
Dakuskuna da Erreguen irudia ifiniten dala edozein
lekutan, nai dala kamaran: baña esango baleuskue
erreguek berak zeuben echera datorrela non ifini,
edo zer eguingo zeunquee? Emongo zeunquie bere
loikeriaz bizilekutzat beteriko korta ilun atzituen

bat; ala ifiniko zeunquee aldozuen ondoen apaindu-
riko salarik onenian?

Ara bada kristiñauak: Altarako-Sakramentu orre-
tan dagoan zeru ta munduko Erregue andiak, diño
subegana etorri gura dabela: Zuben arima eta gor-
putza gura dabela artu bere eche ta bizi lekutzat orche
bizigura dabela zeuben laguntasanian: ta apaindu dei-
zuela ostatu barri ori aldosen modurik onenian
Lurreko Erreguerrik alzubena ikaras bere aurrin
dagozan Jaun andiorrek diño garbitu deisuezala ari-
ma ta gorputz orreik pekatuben loi guztietatik: apa-
indu deisuezala amodioa, deboziñoa, humildadia, ta
beste aldosen birtute guztiakas; ausse eguinik os-
tatu on bat zeuben arima ta bularrian emoiten ba-
dutsasue aberastuko zaitubeala gustisko ondasuna
andiakas, ta espadeutsazue emoiten gusto arinau,
kastigauko zaitubeala, ez edozein modutan, espada
betiko infernu bategas. Ah! kristiñauak! Plegadios da-
goala zuben artian eguia oneik esagututen estituba-
nik Ta au onan izanik eguiak berak diñoan legues,
¿Atrebiuko zarae oraindo altara santu orretara igo-
ten konfesiño on baten bitarteko pekatuben loi guz-
tiak quendu bagarik, San Pablok diñoan legues; ta
apaindu bagarik zeuben arimea arako amudio, hu-
mildade, debosiño ta beste Jaun andiorri jatorkazan
santidadesko birtuteakaz? Esan daiedan klaruago. Pe-
katu mortaleko estadu gaistoan artuten badosue sa-
kramentu ori, zeuben kondenaziñoa irunziko dozuela,
diño San Pablo Apostolubak. Ta atrebiduko zarae
oraindo artuten Jaun andiori, arako juramentu fal-